

Konst som visar klimatförändringars påverkan på döva

24 februari 2025

Foto: Njabala Foundation

Den döva konstnären Yvonne Nkera har invigt sin första utställning, "Signs of Change" (Tecken på förändring), i Kigali, Rwanda. Utställningen, som pågår mellan den 20 och 27 februari, belyser hur klimatförändringar påverkar rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, med särskilt fokus på dövas utmaningar vid naturkatastrofer.

Motiverad av klimatrelaterade kriser i Rwanda, såsom översvämningar, jordskred och massflykt, använder Yvonne sin konst för att lyfta frågan om hur miljöförändringar förstärker utsattheten för personer med funktionsnedsättning. Genom sina starka målningar vill hon få betraktarna att reflektera över hur samhället stödjer dessa grupper under kristider och uppmana till en mer inkluderande katastrofhantering.

Yvonne menar att eftersom döva inte kan höra larm eller nödmeddelanden riskerar de att hamna i livsfarliga situationer. Till The New Times berättar hon att studier visar att personer med funktionsnedsättning har upp till fyra gånger högre risk att omkomma i katastrofer jämfört med andra, vilket understryker behovet av en mer inkluderande krisberedskap.

Yvonne började med denna konstserie i november 2024 och kombinerar klimatfrågor med teckenspråk för att öka medvetenheten om dövas specifika utmaningar. Bland utställningens mest uppmärksammade verk finns "Connection" (Kontakt), som vill visa hur viktigt teckenspråket är för kommunikation. Målningen föreställer händer som sträcker sig ut från ett öra medan en central gestalt blickar framåt i längtan efter förståelse och kontakt.

Ett annat uppmärksammat verk av Yvonne är "Water is Life" (Vatten är livet), som visar människor som samarbetar för att rena förorenat vatten. Verket ska symbolisera det gemensamma ansvaret för miljön och en hållbar framtid.

Teckenspråkslag ett steg närmare i Nordirland

24 februari 2025

Foto: Adobe stock

Det har beskrivits som en historisk dag för dövsamhället i Nordirland när lagförslaget om teckenspråk tog ett viktigt steg mot att bli lag. Under en debatt i Nordirlands parlament den 18 februari använde samhällsminister Gordon Lyons teckenspråk under den inledande delen av sitt tal.

Lagförslaget erkänner och främjar både brittiskt teckenspråk (BSL) och irländskt teckenspråk (ISL) och innebär att offentliga myndigheter får skyldighet att vidta rimliga åtgärder för att garantera att deras information och tjänster är fullt tillgängliga för döva.

Inför debatten träffade Gordon representanter från dövsamhället i parlamentet och de kunde sedan följa förhandlingarna från åhörläktaren.

I Gordons tal sa han att det här är ett efterlängtat steg för att säkerställa samma rättigheter och möjligheter för döva som för hörande. Han betonade att lagförslaget var en av hans främsta prioriteringar vid tillträdet. Han tillade att i dag tar de ett betydelsefullt steg framåt för dövsamhället när parlamentet stödjer principerna i detta lagförslag.

Gordon sa också att det är viktigt att bygga upp en fungerande infrastruktur av tolkar för att stödja lagstiftningen och att hans departement fortsätter att finansiera BSL- och ISL-kurser på olika nivåer. Döva har upplevt socialt utanförskap alltför länge på grund av bristande tillgänglighet, kommunikationsutmaningar och negativa samhälleliga attityder. Han tror att denna lag kommer att undanröja dessa hinder, både för nuvarande och framtida generationer av döva.

Nästa steg i lagstiftningsprocessen är att förslaget granskas av Stormonts samhällsutskott där deras ordförande, Colm Gildernew, berömde de kampanjgrupper som drivit frågan. Han sa att den här lagen handlar om att garantera att döva får tillgång till utbildning, hälso- och sjukvård, rättssystemet och andra offentliga tjänster på samma villkor som hörande. Nu ser han fram emot att arbeta vidare med dövsamhället, samhällsministern och andra partier för att driva lagförslaget vidare och säkerställa positiv förändring.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Personalförändringar i flera projekt hos SDR

24 februari 2025

Foto: SDR

Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) har flera pågående projekt som nu genomgår personalförändringar, berättar generalsekreterare Julia Kankkonen.

Sedan 2023 har Florian Tirnovan varit koordinator för sociala medier. Med förbundets nya organisation och rekryteringen av en ny kommunikatör, Andy Runnqvist Pop, avvecklas nu Florians tjänst på 25%. Florian kommer istället att få en utökad roll inom Dövas kulturarvscentrum.

Dövas kulturarvscentrum har nyligen genomfört en rekryteringsprocess och har nu anställt tre nya medarbetare. Christian Dywik har anställts som museipedagog, medan Anne-Lie Ohlson och Alex Rosen tillträder som projektassistenter. De kommer att arbeta i varierande omfattning den närmaste tiden. I projektgruppen ingår sedan tidigare projektledare Cathrine Björkstrand, arkivarie och IT-ansvarig Ulf Nilsson Jörlemyr samt kommunikatör Florian Tirnovan. Urban Mesch, som tidigare haft rollen som museiansvarig, avslutar sin tjänst.

Sara Schöldt, som har varit projektledare för "Syssna på mig", går nu vidare till en ny tjänst inom SDR som intressepolitisk handläggare. Anna Racki, som har varit projektmedarbetare, tar över Saras roll som projektledare fram till projektets avslutning i höst.

Efter tre års arbete går SDR:s projekt DigiDöv mot sitt slut. Projektet, som har syftat till att minska digitalt utanförskap bland äldre döva, avslutas i slutet av februari. Det innebär att projektledaren Magnus Nordström och projektmedarbetaren Peter "Pepe" Hegethorn lämnar sina tjänster hos SDR. Magnus har varit en drivande kraft i projektet sedan start, medan Peter har bidragit under det senaste året.

SDR kommer längre fram att informera om vad som händer med DigiDöv i framtiden.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

WFD och EUD: Döva måste ha full tillgång till politik och offentligt liv

24 februari 2025

Foto: EUD

Den 14 februari 2025 lämnade Världsförbundet för Döva (WFD) och Europeiska unionen för Döva (EUD) in ett skriftligt bidrag till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Kommittén ska ha ett diskussionsmöte kring artikel 29 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Inför det mötet har WFD och EUD lämnat in ett bidrag där de förklarar vikten av full delaktighet för döva i politiken och det offentliga livet. Att detta måste ske i en miljö där det nationella teckenspråket används. Det kan uppnås genom professionella och auktoriserade teckenspråkstolkare eller genom

att skapa miljöer där endast döva och hörselskadade som använder teckenspråk är närvarande.

Torsdag den 20 mars kommer kommittén att hålla ett diskussionsmöte kring artikel 29 som behandlar deltagande för personer med funktionsnedsättning i det offentliga och politiska livet. Kommittén syftar till att ge en förklaring av artikeln så att länder som har undertecknat konventionen förstår den exakta innebörden av denna artikel.

Inför diskussionsmötet begärde kommittén skriftliga bidrag från olika funktionshindergrupper genom deras representanter. WFD och EUD har gått samman och skickat in ett bidrag där fem nyckelpunkter lyfts fram:

- **Politiska kampanjer på teckenspråk för döva kandidater och väljare:** Detta inkluderar användning av teckenspråk i politiska annonser, debatter, offentliga evenemang, media och andra sammanhang.
- **Deltagande i parlamentet och offentliga ämbeten:** Döva kandidater och parlamentariker ska ha full tillgång till teckenspråkstolkare och det stöd som krävs för att arbeta effektivt som politiker. Politiska partier bör också aktivt främja inkluderingen av döva kandidater.
- **Information om politiskt deltagande på teckenspråk:** All information relaterad till val ska vara tillgänglig på teckenspråk.
- **Rösträtt utan hinder:** Döva ska kunna rösta utan problem kopplade till tillgängligheten i vallokaler eller användningen av teckenspråk.
- **Offentligt deltagande:** Döva ska också kunna delta i andra offentliga processer, såsom att lämna in namninsamlingar eller klagomål, på sitt eget teckenspråk och få svar på samma språk.

Klicka här nedan för att ta del av bidraget från WFD och EUD:
<https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/crpd/dgd/article29/eud-wfd-140225.docx>

Jos De Winde, Dnieuws

Översatt och redigerad av Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Dövblinda Pelle krossar motståndare i armbrytning

24 februari 2025

Foto: Privat

Per-Ole (Pelle) Chamli är dövblind men det har inte hindrat honom att tävla i armbrytning. Han har etablerat sig som en av Sveriges mest framstående para-armbrytare. Han har tävlat både i det svenska paramästerskapet och i para-världsmästerskapet. Nyligen i det svenska paramästerskapet i Borås den 6-8 februari 2025 gjorde han en historisk prestation genom att kamma hem hela åtta guldmedaljer. Teckenrapport har kontaktat honom för en intervjustund.

Pelles resa inom armbrytning började redan på högstadiet, då han och hans kamrater spontant testade sin styrka under rasterna. Det var dock först senare i livet, i sökandet efter en sport som kunde bryta hans sociala isolering, som han på allvar tog sig an armbrytningen. Inspirerad av YouTube-klipp bestämde han sig för att ge det en chans, och efter två år av målinriktad styrketräning tog han klivet in i armbrytningsvärlden.

Det var början på en succéhistoria. I höstas deltog Pelle i Internationella armbrytningsförbundets (IFA) para-VM i Loutraki, Grekland. Där bärgade han fyra guldmedaljer i fyra olika kategorier (nedsatt syn +86 kg både vänster och höger samt nedsatt hörsel +95 kg både vänster och höger). Hans prestationer bidrog till att Sverige tog lagbrons i detta VM.

Nu har Pelle gjort det igen, denna gång i Borås. Hans dominans i para-SM visar inte bara på hans fysiska styrka utan också hans tekniska skicklighet och beslutsamhet. "Vi inom para-armbrytning behöver mer synlighet. Ju fler som lär sig om sporten, desto större kan den bli – och det gynnar oss alla", berättar Pelle.

Trots de enorma framgångarna blickar han redan framåt. Om insamlingen av donationer lyckas kommer han att delta i para-EM den 22-26 maj i Pärnu, Estland, och para-VM den 26 oktober-1 november i Baku, Azerbajdzjana. Just nu ligger fokus

på att bygga upp styrkan inför dessa tävlingar.

Pelles mål sträcker sig långt bortom egna medaljer. Han vill öka synligheten för para-armbrytning i Sverige och inspirera fler att ge sig in i sporten. "Parasporten inom armbrytning är alldeles för liten, och det vill jag förändra", säger han.

Vid SM i Borås fångades ett minnesvärt ögonblick på bild – Pelle tillsammans med armbrytarlegendaren Andreas Rundström. En bild som symboliserar inte bara glädjen i sporten utan också hur armbrytning förenar generationer.

Med sin oslagbara viljestyrka och sina otroliga prestationer är Pelle Chammliden ett bevis på att inga hinder är för stora. Sveriges para-armbrytning har fått en sann förkämpe – och vi har sannolikt bara sett början av hans framgångssaga.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Särskild registreringsbeteckning för döva förare i New Jersey

24 februari 2025

Foto: Adobe stock

I början på februari godkände finansutskottet i delstaten New Jersey i USA ett lagförslag som innebär att förare som är döva eller hörselskadade ska ha en särskild beteckning i fordonsregistreringen. Syftet med detta är att förbättra kommunikationen mellan trafikpoliser och förare vid trafikstopp. Förslaget ligger nu hos senaten som ska ta beslut.

Beteckningen ska ges till förare med en hörselnedsättning på minst 41 decibel och kommer att vara synlig för trafikpoliser när de kontrollerar fordonets registreringsinformation. På så sätt skulle lagen möjliggöra en mer anpassad och säker interaktion mellan trafikpolis och förare under trafikstopp.

Förslaget stöttas av delstatens senator Parker Space, som tycker det är viktigt att kommunikationen mellan trafikpoliser och förare med hörselnedsättningar ska vara effektiv. Han menar att denna åtgärd skulle minska osäkerheten hos poliserna genom att de får information om förarens hörselstatus.

Om lagförslaget antas av senaten och undertecknas av guvernören kommer den att träda i kraft 180 dagar efter beslutet. Denna tidsram ger delstatens trafikverk och de brottsbekämpande myndigheterna möjlighet att implementera nödvändiga system och utbildningar för att säkerställa en smidig övergång till den nya processen.

Initiativet har fått stöd från dövsamhället som ser det som ett steg framåt för att förbättra säkerheten och förståelsen på vägarna.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

SDR varnar för negativa effekter i statens folkbildningsutredning

24 februari 2025

Foto: SDR

Den statliga folkbildningsutredningen har lagt fram nya förslag för att förändra finansieringen av studieförbund och folkhögskolor. Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) har i sitt remissvar uttryckt allvarliga farhågor över hur dessa förslag kan påverka dövas tillgång till utbildning och möjlighet till delaktighet i samhället.

Folkbildningsutredningens uppdrag har varit att föreslå ändringar för att förbättra folkbildningen både vad gäller dess statsbidrag och dess förutsättningar att verka framöver. I utredningen föreslås en skärpt kontroll av statsbidragen och ökade krav på resultatredovisning för att säkerställa att resurserna används effektivt. Syftet är att se till att folkbildningen når prioriterade målgrupper och att

statsbidragen inte missbrukas. Därför menar utredningen att en tydligare uppföljning av hur bidragen används kan skapa mer transparens och rättvisa i fördelningen av resurser.

Utredningen föreslår också en förändrad styrning av folkbildningssektorn, där staten i högre grad ska påverka prioriteringar och inriktningar för verksamheterna. Det kan innebära en ökad fokusering på vissa målgrupper och behovsanpassade insatser, men även en risk att mindre aktörer, såsom dövorganisationer, får minskat inflytande över verksamhetens utveckling.

SDR menar att de föreslagna förändringarna riskerar att försvåra för organisationer som erbjuder utbildning på svenskt teckenspråk. Förbundet lyfter fram några farhågor i sitt remissvar. Bland annat befarar de att nya finansieringsmodeller kan leda till minskat stöd för folkhögskolor och studieförbund som arbetar med teckenspråk, vilket skulle försämra tillgången till utbildning för döva och hörselskadade. Dessutom påpekar SDR att striktare krav på resultatredovisning kan slå särskilt hårt mot mindre aktörer, vilket kan leda till att värdefulla utbildningsinitiativ försvinner. Många organisationer som arbetar för döva har begränsade administrativa resurser och riskerar att inte kunna uppfylla de ökade byråkratiska kraven.

I sitt remissvar betonar SDR att folkbildning inte bara handlar om utbildning utan också om att skapa en social och kulturell mötesplats för döva. Om resurser skärs ner kan det få negativa konsekvenser för språkutveckling, identitet och delaktighet i samhället. För många döva är folkbildningen ett av få sammanhang där de kan använda sitt språk fullt ut och känna tillhörighet. SDR framhåller att om staten ökar sin styrning av folkbildningen kan det leda till att dövas behov och perspektiv hamnar i skymundan. Det är därför viktigt att folkhögskolor och studieförbund själva får påverka sin verksamhet för att kunna möta målgruppens specifika behov.

SDR uppmanar regeringen att ta hänsyn till dövas och andra minoritetsgruppers behov i det fortsatta arbetet och efterlyser en mer inkluderande dialog där funktionshinderperspektivet får en tydligare plats i folkbildningspolitiken. Eftersom ett beslut som inte tar hänsyn till dövas perspektiv kan få långsiktiga negativa konsekvenser för tillgången till utbildning och social gemenskap för döva och hörselskadade i Sverige.

Regeringen väntas nu analysera remissvaren innan beslut fattas om hur förslagen ska genomföras.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

En halv miljon till dövblindforskning

24 februari 2025

Foto: NKCDB

På alla hjärtans dag meddelade Region Örebro län att forskaren Moa Wahlqvist beviljats 437 000 kr från Forte, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, för sin forskning om dövblindhet. Tillsammans med nätverket "Dövblindforskning i ett mångvetenskapligt perspektiv" ska Moa nu utveckla sin forskning.

Moa jobbar på Audiologiskt forskningscentrum på Universitetssjukhuset i Örebro och är koordinator för nätverket som nu fått detta bidrag. I nätverket finns forskare från olika lärosäten i Sverige som alla har målet att förbättra livsvillkoren och livskvaliteten för personer med dövblindhet. Nätverket forskar inom olika områden, till exempel hälsa, familjeliv, kommunikation och stödinsatser. Anslaget ska användas för att stärka och utveckla detta nätverk som också involverar intresseorganisationer, för att garantera att forskningsresultaten används i praktiken inom verksamheter som erbjuder stöd och hjälp till personer med dövblindhet.

I Region Örebro läns pressmeddelande berättar Moa att finansieringen är ett viktigt steg för att kunna driva forskningen om dövblindhet. Bidraget kommer bland annat att användas till deltagande i samverkansmöten med forskare inom det nordeuropeiska forskarnätverket för dövblindhet. Bidraget kommer också att användas till ett slutseminarium med syftet att sprida forskningsresultaten som

nätverket uppnått.

Maria Norberg

nyhet@teckenbro.com

17 staters stämning hotar skydd för personer med funktionsnedsättningar

24 februari 2025

Foto: Adobe stock

En omfattande rättslig strid pågår i USA kring Sektion 504 i Rehabileringslagen som förbjuder diskriminering av personer med funktionsnedsättningar i verksamheter som erhåller federala medel. I fallet Texas v. Becerra har sjutton delstater ifrågasatt lagens giltighet, vilket kan få allvarliga konsekvenser för tillgängligheten inom utbildning, sjukvård och andra samhällstjänster.

I januari berättade vi på Teckenrapport om president Donald Trumps avskaffande av DEIA program i USA. DEIA programmen är ett ramverk som används inom den federala regeringen medan Sektion 504 är själva lagen som förbjuder diskriminering av personer med funktionsnedsättningar inom verksamheter som erhåller federala medel. DEIA programmen är alltså en effekt av Sektion 504.

Sektion 504, som infördes i och med Rehabilitation Act 1973, det vill säga Rehabileringslagen, fastslår att inga personer med funktionsnedsättningar får utestängas från eller diskrimineras i program som finansieras av federala medel. Lagen har varit viktig för att garantera rättigheter och anpassningar inom exempelvis skolor och sjukhus. De senaste uppdateringarna från 2024 innefattar bland annat krav på teckenspråkstolkar, undertexter i videor samt bättre anpassad medicinsk utrustning.

Bland de delstater som driver stämningen mot den federala regeringen finns Texas, Florida och Alabama. De menar att den federala regeringen har överskridit sina befogenheter genom att uppdatera lagstiftningen för Sektion 504. I stället för att motsätta sig specifika bestämmelser vill stämningsansökan avskaffa lagstiftningen i sin helhet. Om förslaget går igenom riskerar miljoner amerikaner att förlora rättsligt skydd mot diskriminering.

En central punkt i stämningen är inkluderingen av könsdysfori som en funktionsnedsättning enligt Sektion 504. Under Biden-administrationen erkändes könsdysfori som en fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, vilket Texas och dess allierade anser vara ett "missbruk av exekutiva befogenheter". Texas justitieminister Ken Paxton menar att federala myndigheter har agerat utanför sin domsrätt genom att inkludera könsdysfori i lagens tillämpning.

Både delstaterna och den federala regeringen ska senast den 25 februari 2025 inkomma med rättsliga argument. Dessutom förväntas organisationer för funktionsrättigheter och andra stater som stödjer Sektion 504 att lämna in yttranden.

Fallet hanteras av en federal domstol i Texas och kan komma att avgöra framtiden för funktionsrättigheter i USA. Om rätten beslutar att Sektion 504 strider mot grundlagen kan det få förödande effekter för personer med funktionsnedsättningar. Lagen har i decennier utgjort en grundpelare för lika rättigheter inom utbildning och sjukvård. Med en ny administration i Vita huset är det nu högst osäkert hur den federala regeringen kommer att försvara Sektion 504 i domstolen.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Döva Christine ställer ut sin konst i New York

24 februari 2025

Foto: DJE

Den amerikanska konstnären Christine Sun Kim, känd för att visualisera ljud genom sitt modersmål amerikanskt teckenspråk (ASL) och skriven engelska, öppnade sin första stora museiutställning, "All Day All Night", på Whitney Museum i New York den 8 februari 2025.

Utställningen pågår till den 6 juli 2025 och sammanfattar Christines konstnärliga resa från 2011 till idag. Där inkluderas teckningar, platsspecifika väggmålningar, målningar, videoinstallationer och skulpturer.

Christine föddes 1980 i Kalifornien bor idag i Berlin, Tyskland. Hon använder musiknotation, infografik och språk, både ASL och skriven engelska, för att utforska ljudets och kommunikationens komplexitet. Hennes verk är kända för att vara insiktsfulla, poetiska, humoristiska och politiska. Utställningens titel, "All Day All Night" speglar den energi hon tillför sin konstnärliga praktik. Hon är ständigt experimentell och dedikerad till att dela sina erfarenheter med en bred publik.

Jennie Goldstein, biträdande intendent för samlingen på Whitney Museum, säger till nyhetssidan The Korea Herald att utställningen bjuder in betraktaren att ompröva den vikt som läggs vid ljud. Hon menar att den uppmuntrar oss att överväga den döva kulturens mångfald och rikedom och identitetens komplexitet i ett bredare perspektiv.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com